

Saksbehandler: Mari Gabrielsen
Saksnr.: 15/5128

Behandles av:
Komité for teknikk, kultur og fritid

Oppgradering av velveier for kommunal overtakelse - orientering

Saksordfører: Svein Hillestad (AP)

Saksordførers forslag til
v e d t a k:

- 1. Redegjørelse om status i saken tas til orientering.**
- 2. Listen over Prioriterte velveier 2017, datert 4.11.16, legges ut til høring med frist for innspill 5.1.2017.**
- 3. Kommunestyret får saken til endelig behandling i første kvartal 2017.**

1. Sammendrag og saksordførers konklusjon

Asker kommune og vellene i Asker har en gjeldende støtteordning for oppgradering av utvalgte velveier med tanke på kommunal overtakelse. Få veier har kommet til overtakelse og det skal fremmes en sak med forslag til nye løsninger. Forslaget vil innebære økt innsats fra Asker kommunes veimyndighet i en tidsbegrenset periode, for å oppgradere og overta et utvalg av de mest samfunnsnyttige velveiene i Asker. Med den finansiering som vil være tilgjengelig i perioden 2017-2020, vil oppgradering forløpe fra topp av prioritert velleiliste 2017.

Dagens oppgraderingsordning, inkludert årlig bevilget støtte til denne, vil opphøre i det samme vedtaket.

Svein Hillestad
saksordfører

2. Bakgrunn for saken. Saksopplysninger.

2.1 Hva saken gjelder.

Denne saken omhandler velveier i Asker og har som formål å finne nye løsninger på en oppgraderingsordning som har vist seg lite effektiv. Gjeldende velleipolitikk (vedtatt i 2009) har som mål at 2 km vellei hvert år skal oppgraderes og overtas til drift/vedlikehold av kommunen. Det er få konkrete

resultater av dette tilbudet og rådmannen skal gjennomgå velveipolitikken på nytt i denne saken.

En arbeidsgruppe bestående av Asker velforbund, Asker kommune og saksordfører har gjennomgått eksisterende støtteordninger til velvei. I denne saken legges det fram foreløpig status, samt forslag til ny prioriteringsliste for velveier til oppgradering. Endelig behandling av saken forventes i første kvartal 2017.

2.2 Velveier, private veier og gjeldende velvei-ordning

Velveier er private veier, hvor drift og vedlikehold organiseres gjennom velforeninger. Inntil 1985 kunne velveier tas opp i en kommunal tilskuddsordning («velveilisten»), som omfatter ca. 60 km av Askers 260 km private veier. Disse veiene kan motta driftstilskudd fra kommunen på to ulike måter:

- Brøytetilskudd (til sammen kr 700 000 årlig til fordeling)
- Oppgraderingstilskudd (til sammen ca. kr 230 000 årlig til fordeling). Oppgraderingstilskuddet skal fordeles på veiprosjekter blant de veiene som i 2009 ble plukket ut som prioriterte velveier.

Asker velforbund forvalter oppgraderingstilskuddet, som er akkumulert til ca. 2 mill. kr på konto på grunn av få gjennomførte prosjekter. Årsaker til at prosjektene ikke kommer i mål, er blant annet mangel på vilje til grunnavståelse eller flytting av murer/hekker i grøfteareal, vanskelig for "vanlige folk" å planlegge veiprosjekter og at Asker kommune holder fast på vedtatt "kommunal standard", dvs. tilstrekkelig grøfteareal, veibredde m.m. for effektiv veidrift. Asker velforbund og Asker kommune har et felles ønske om at oppgraderingsordningen i sin nåværende form avsluttes.

I Asker har flere velforeninger de siste årene frasagt seg ansvaret for veidriften. Da gjelder Veglovas § 54 (om private veier); hver eier, bruker eller de med bruksrett plikter å holde veien ved like. Det opprettes vanligvis et veilag og driftsstøtten fra Asker kommune opphører.

Ordninger for private veier i Røyken og Hurum

Det er ingen støtteordning til private veier i Røyken eller Hurum kommuner. I Røyken bidrar kommunen hverken med støtte til standardheving eller til drift av private veier. Dersom en vei skal overtas til kommunal drift og vedlikehold kreves full opparbeidelse til vedtatt kommunal standard.

I Hurum finnes det noen private fellesveier som brøytes av kommunen. Dette er unntak fra prinsippet om at Hurum kommune kun drifter kommunale veier.

I Lier kan private veier som er åpne for stor allmenn ferdsel søke driftsstøtte fra kommunen. Det fordeles til sammen ca. kr. 110 000 per år på ca. 30 veier.

2.3 Forslag til ny velvei-ordning

Motivasjonen for å gi kommunal støtte til velveier har vært en viss «offentlig interesse» for veiene. Mange av velveiene har likevel en svært privat karakter og allerede i 2009-saken ble kun et utvalg av veiene lagt til grunn for mulig kommunal overtakelse. Når nå forslag til ny tidsbegrenset velveiordning legges frem i 2017, er det veier av størst interesse for offentligheten og for Asker

kommunes mål om økt andel gående/syklende, som legges til grunn for forslaget. Nytt forslag til velveiordning vil være basert på følgende prinsipper:

- Prioriterte velveier (2017-liste) legges til grunn for oppgradering og overtakelse i en 4-årsperiode (vedlegg 1 og avsnitt 2.4 om prioritering).
- Asker kommune er byggherre. Kommunen er i de fleste tilfeller bedre rustet til å gjennomføre en rask og kostnadseffektiv oppgradering, enn mange velforeninger.
- Ubenyttede oppgraderingsmidler (kr 2 mill) inngår i finansiering, i tillegg søkes øremerkede investeringsmidler gjennom HP for en periode på fire år.
- Oppgradering starter på toppen av prioritert liste og går så langt ned som oppsparte/tilførte midler rekker (og innen 4 år).
- Vederlagsfri overtakelse av veigrunn gjennomføres av velforeningene i forkant - og som en forutsetning for å bli oppgradert. Dette begrunnes i prinsippet om at kommunen eier kommunal vei og at effektiv kommunal veidrift krever eierskap til veigrunn (vedlegg 2).
- Politisk vedtak om «kabler til bakke» vurderes i hvert enkel veitilfelle, men ligger ikke som en forutsetning. Erfaringsmessig er dette så kostbart å initiere på egenhånd at det vil sette en stopper for oppgradering innenfor tilgjengelige midler.
- Utfordringer knyttet til endring i klima og nedbørsmengder stadfester Asker kommunes krav til kommunal standard på veier som skal overtas (veier må ha tilstrekkelig grøfteareal til å håndtere overvann etc.).
- Veiene som overtas av kommunen går ut av listen over brøytetilskudd til vellene. Det stipuleres et forventet kommunalt årlig forbruk til drift og vedlikehold av disse overtatte veiene – som legges til driftsbudsjettet til veivedlikehold.
- Veier på prioriteringslisten (2017-listen), som ikke lykkes i grunnavståelse innen tidsfrist, kan overtas også etter avslutning av ordningen, men da må oppgradering foregå for egen innsats og finansiering. Veier kan for øvrig overtas i henhold til plan- og bygningsloven (gjelder regulerte veier som opparbeides i henhold til regulering).
- Øvrige veier forblir private, og det bør vurderes forhold rundt dagens brøytetilskudd.

2.4 Prioritering av velveier

I møte i komité for teknikk, kultur og fritid (TKF) den 17.3.16 ble metodikk for utvelgelse av prioriterte velveier vedtatt. Samtlige registrerte velveier (164 stk) er gjennomgått av kommunen med karaktergivning etter kriteriene vedtatt i møtet 17.03.16.

a	Skolevei med samlande funksjon (gjennomfartstrafikk)
b	GS-vei med samlande funksjon (til viktige målpunkter for mange)
c	Gjennomfartstrafikk bil; brukes av langt flere enn tiltenkt/beboerne
d	Viktig for sammenheng i det kommunale veinettet
e	Viktig turvei

Foreslått ny prioriteringsliste inneholder 28 veier (10 km) som oppfyller minst ett kriterium, og som toppes av veiene som oppfyller alle fem. Kriteriene er tillagt en vektning, hvor «a» er vektet høyest og «e» lavest.

Med dette mener arbeidsgruppen i velveisaken at det er gjort en objektiv vurdering av veiene. Asker velforbund har drøftet arbeidsmetoden og kriteriene på eget styremøte. I tillegg er kriterier og arbeidsmetodikk lagt frem til politisk behandling underveis.

Veier som ikke har fått tildelt karakter på noen av kriteriene er å anse som private. Det kan på disse veiene være trafikk utover beboere, men veiene er ikke «sterkt belastet» på grunn av andre trafikanter.

2.5 Forutsetninger, forhold til budsjett/økonomiplan

Et grovt kostnadsoverslag antyder at oppgradering av de 28 prioriterte veiene, som utgjør 10 km av 60 km velveier, vil kunne koste om lag 12 mill. kr. Mange av veiene på listen er korte veistrekninger. Asker velforbund har stående 2 mill.kr som vil kunne inngå i finansieringen, og det kan da forslagsvis søkes bevilget ytterligere 10 mill. kr i HP fordelt på fire år. Fire år antas å sikre:

- Ferdigstilling av arbeidet innen rimelig tid.
- Tilstrekkelig med tid for vellene til å organisere arbeid med grunnnavståelse. Prioriterer ikke veiopsittere denne muligheten innen fire år, anses tilbudet om hjelp å kunne bortfalle.
- Investeringsmidler fordelt på fire år gir Asker kommune fleksibilitet til å fordele prosjekter over tid ettersom avtaler om grunnnavståelse inntreffer, og for å kunne organisere byggingen kostnadseffektivt.

Rådmannen ønsker å fremme saken med en konsekvens at midler disponeres gjennom HP de fire neste årene. Det foreslås en fordeling på perioden 2017-2020 på 3-3-2-2 mill. kr (eksklusiv de 2 mill. kr som står på Asker velforbunds konto). Ved lavere bevilgninger enn foreslått her, vil man jobbe seg fra toppen av listen og så langt ned midlene rekker.

Det er en forholdsvis stor usikkerhet knyttet til antall veier som vil klare gjennomføringen. Dette kan for eksempel knyttes til utfordringer med grunnnavståelse eller flytting av hekker etc. ut av veiareal. Det anses likevel som grunneiers bidrag i et samarbeid der oppgradering og overtakelse foreslås bekostet av Asker kommune. Midler som ikke er benyttet ved utløpet av fireårsperioden vil bli trukket tilbake.

En økning i antall kilometer kommunale veier (opp til 10 km i forbindelse med denne saken) gir utslag i økte kommunale driftskostnader. Brøytetilskuddet som faller bort ved overtakelse er ikke basert på full kostnadsdekning. Rådmannen vil legge frem et overslag for kostnader forbundet med årlig drift og vedlikehold, for at overtakelse av velveiene ikke skal gå på bekostning av driften på veiene kommunen allerede eier.

3. Tidligere behandling

2016 - TKF 17.03.16: Metodikk for prioritering blant velveiene vedtatt.

2015 - TKF 07.05.15: Utnevnelse av saksordfører til ny velveisak, samt vedtak om grunnlaget for prioritering av velveier i den nye saken. 27.10.15: Saken fikk ny saksordfører etter kommunavalget.

2009 - Kommunestyret 05.05.09: Gjeldende velveirdning vedtatt.

4. Rådmannens vurderinger

Gjeldende oppgraderingsordning for velveier har ført til mye usikkerhet rundt vedlikehold av veier og i verste konsekvens en forringelse av kvalitet ettersom vedlikeholdsarbeidet utsettes i påvente av en avklaring. Rådmannen ser at endringer i velforeningenes rolle i dag, sammen med moderne krav til veivedlikehold, i mange tilfeller fører til at velforeninger frasier seg veiansvar til de private veioppsitterne. En del velveier er likevel av offentlig interesse, men eksisterende velveilister er ikke dagsaktuelle i forhold til Asker kommunes målsetninger om økt bruk av sykkel, gange og kollektivtransport.

Rådmannen mener at vedtatt og benyttet arbeidsmetodikk muliggjør en god avslutning på en oppgraderingsordning som har vist seg lite funksjonell. Kriteriene som velveiene er vurdert etter i 2016 sikrer en ryddig gjennomgang. Ved eventuelle innspill under høringen, kan velveier som ikke er kommet på prioriteringslisten revurderes og svares ut på bakgrunn av vedtatte kriterier og arbeidslister for alle velveier som opprinnelig er vurdert.

Forslag til gjennomføringsmodell vil sørge for en rask fremdrift i oppgradering til tilfredsstillende standard for kommunal overtakelse. Rådmannen anser de prioriterte veiene som allmenntilgjengelige for trafikanter i Asker kommune. Samtidig er det ryddig at veiene som ikke innfrir nye kriterier for prioritering forblir private veier og at vedtaket fra 2009 oppheves i denne saken. Dersom samtlige velveier på den fullstendige velveilisten (164 stk) skulle vært oppgradert etter ny gjennomføringsmodell, er dette stipulert til en kostnad på 73 mill. kr. Rådmannen anser den foreslåtte prioritering som en nødvendig og ryddig modell for Asker kommunes innsats på området.

Veidriften på private veier (som ikke overtas) kan fremdeles organiseres gjennom velforeninger, der dette er ønskelig. Brøytetilskuddet som tilfaller velveier som ble godkjent inntil 1985 (i dag gjenstår 164 veier), bør vurderes i sammenheng med utfallet av ny oppgraderingsordning.

Lars Bjerke
rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg 1: Prioriterte velveier 2017

Vedlegg 2: Notat om offentlig veg